

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

37. Amplificatio atrocis supplicij, per hypotyposin.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Cacitatem insulligie.

tendum integra habeat? Vocibus priuati sunt, quibus miseriam suam lugeant; manibus, quas supplicandi causa protendant; pedibus, quibus ad diuites accedant; spiritu, quo lugubre carmen contenta voce fundant; atque, quod malorum omnium acerbissimum est, lenissimum esse iudicant, oculisque duntaxat gratiam habent, quod ipsorum labem minime videant: Atque hi quidem ad hunc modum, nos autem in altis pensilibusque lectulis, eximisque, & quas pene tangere nefas sit, stragulis splendidi, splendide recumbemus: si vel solam petitionum vocem audiamus, stomachantes? Atque etiam illud oportebit, ut pauimeatum noitrum floribus, plerumque etiam extra tempus, fragret, & mensa suauissimis, ac sumptuosissimis unguentis perfundatur, quo magis in dies effeminemur: pueri etiam assent, partim ornate, ac suo quisque ordine, comis soluti, effeminati, ac caelare expoliti, magis quam impudicis oculis conducant; partim extremis digitis pocula teneant, quam fieri potest decentissime, simul ac turissime, partim follibus ventrum super caput excitantes, atque auris manu confatis obesas carnes refrigerent, mensa insuper carnibus redundet, elementis omnibus nobis prolixè & copiose subministrantibus, aëre nempe, terra, aqua; nosque coquorum, & eorum qui epulis instruant, lenocinijs comprimamur; omnesque de eo conuertent, ecquis auido & ingrato ventri quam maxime blandiatur, graui omnino sarcinae, & malorum omnium aurore, belluae proflus insatiabili, ac perquam infida; quae cum fluxis illis & caducis cibis breui interitura est. Et quidem illi praecclare secum agi putabunt, si vel aqua expleantur; nos autem vini pocula usque ad temulentiam hauriemus, immo etiam ultra temulentiam, saltem ij qui maiore laborant intemperantia; atque ex pluribus vinis alia reijciemus, alia et suauia & grata probabimus, de alijs etiam philosophabimur, atque in detrimento ponemus, nisi ad patrium vinum, exoticum etiam quoddam, velut tyrannus, accedat. Nos quippe lautos & delicatos, & profusiores, quam usus exigit, aut esse, aut haberi oportet, perinde atque vereamur, ac non mali existimemus, ac ventris, & eorum quae sub ventre sunt, mancipia.

Luxus civium apparatus consuetudinum.

Venter βασις πορτιον, γαι αρχεχο.

Amplificatio atrocis supplicij per hypotyposin.

CAPVT XXXVII.

NAUIS φόρτον έχουσα τ' προσβύτερον ένα, ^{Ex D. G. goriopaz} ^{416.} ^{οὐχ ἵνα σώτῃ τ' ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπολέσῃ.} ^{πίστεως κινδυνεύοντα, κατὰ πολάγου ἀφίεται,} ^{καὶ ὁ φόρτος πρόθυμος, ἐπιπέδης γάρ, καὶ πῦρ τῶ φόρτου σωείσσορον, καὶ βυρῶ τὸ καινὸν τ' κολάσεως ὁ δὲ ἀνάγκης φῶ τὸ θεάματα! φῶ τὸ δὲ ῥάματα! ἢ ναὺς πελάγι, τὸ θεάσον ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς, τ' μὲν ἐφθόμεναι, τ' ὁ ὑρομέων πῶς ἀνὸν ὀλίφ, τὸ πολὺ παραστήται; ἀνάπιστα τὸ πῦρ, ἀπαπῆται ἢ ναὺς, σινδαπαπῆται ὁ φόρτος, πῦρ ὕδατι μίγνεται, καὶ σινδέχει τὰ σιναιτία, εἰς ἐυθεοῦς κόλασιν, καὶ ὁ ὄσοιχῆ ἐν σῶμα κερῆεται, καὶ πυρσὸς ὑπὲρ θαλάσσης ἀγεται ζῆν, ὅπ' προσήλθε μὲν τάχα πῶς ἢ κερῶ καὶ φιλανδρῶ πα. π. ωτελδῶν ζῆρε θεάματα ἐλε ἐπὸν τε καὶ ἄπιστον, ἀνευ κυβερῆται π. τῶν, ἀνευ χειμῶν ναυδ. 10. καὶ ὁ προσβύτερος κόνις, καὶ οὐδὲ κόνις, σπαρῆς ἐν τοῖς ὕδασι καὶ οὐδὲ σσοῦτον ἢ ἱεροσὺ η, ὅσαν τελευτῆς γοῶν ἐσχημνεστῆρας τυχεῖ. εἴ ἢ μὴ τελευτῆς, ἀλλὰ ταφῆς γε παύτως, ἢ καὶ τῆς ἀσέβειν ὀφείλεται.}

NAUIS presbyterum unum portans, eumque non sceleris ullius sed fidei causa periclitantem, in mare demittitur, non ut vectorem seruet, sed ut perdat. Atque is quidem, qui vehebatur, utpote vir pietate praestans, animo erat prompto & alacri. Comes autem illi ignis adiungitur, ac nouitate poenae maiorem in modum laetatur persecutor. Proh spectaculum graue! proh acerbam tragœdiam! nauis mari fertur, spectantium multitudo ad litus effunditur, partim latantium partim lugentium. Quoniam pacto rem tantam paucis exprimam, atque in aspectu colocabo? Ignis accenditur, nauis una cum onere suo absumitur, ignis aquae miscetur, seseque inter se contrariae, ad pij iusti supplicium.

Gravis & acuta amplificatio, appropinquatio videri.

Vide autem amplificatiōnem per diuisionem.

etiam concurrunt, duoque elementa corpus unum partiuntur, & noio, atque inaudito more sax super mare attollitur: ad quam, ut benignam, & humanam fortasse quispiam accoelit, propior autem factus, miserandum atque incredibile spectaculum reperit, nauigationem sine gubernatione, naufragium sine tempestate. sic presbyter cinis efficitur, immo ne cinis quidem, utpote in aquis sparsus. Nec verò sacerdotij dignitas tanta fuit, ut honestiorem saltem mortem consequeretur, aut si non mortem, at certe sepulturam, quæ impijs etiam, & sacrilegis hominibus debetur.

Amplificatur Definitio virtutis per inductionem.

CAPVT XXXVIII.

Amplificatio per inductionem. D. I. Chrysostomus in 1. Cor. 13. quod nemo laudatur nisi à seipso. s. Chrysostomus in amplificatione plus habens finem verborum, & laxitatem.

ΤΙ ποτ' οὐν ἔστιν ἴσχυς ἀρετῆς; ἄρα τὸ χρυσοῦν ἔχειν χαλινόν, καὶ τελαμῶνας τοῖσ' ἄλλοις, καὶ σφραγίδα ἑσθλῶν ἐκ σφραγῶν νημάτων τυγχείων, καὶ τὰ πηκτὰ ποικίλα, καὶ χρυσοπέπλους, καὶ φάλαρα λιθοκόλλητα, καὶ πλοκάμιος χρυσοῦς σχοινίοις συμπεπλεγμένους; ἢ τὸ δρομικόν εἶναι καὶ εὐσκελῆ, καὶ βαδίζειν εὐρυθώρα, καὶ ὅπως ἔχειν ἴσχυα περὶ βίας γενναίαν, καὶ ἀνδρίαν κεντήσασαν τὰς ἐν ἀποδημίαις μακράς, τὴν ἐν ποταμοῖς ἀρμόζουσαν, καὶ δύναντον καὶ ἐν παρτάξει μὲν ἀπολλεῖν φάινεσθαι τὴν παρατήρησιν, καὶ ὅπως γενόμενης σάξεν τὸν ἀναβάτην; ὅσκι εὐδελον δὲ ταδτα ἴσχυς ἀρετῆς, ὅσκι ἐκείνα; τί δὲ δύναμις, καὶ ἡμῶν, ποῖαν φάινει ἀρετὴν εἶναι, οὐτὸ δύναμις μὲν εὐκολίας ἀθλοφορεῖν, καὶ φάιδας τὰς οὐδὸς δεικνύειν, καὶ ὁδὸς ἔχειν ἐξήρῳτη τὰς ἀμυδρὰς; μήτ' ἔξωθεν αὐτοῖς περικείμενα συντελεῖν ἑαυτοῖς τὴν οἰκίαν ἀρετὴν ἐν τῷ φέροντι; οὐδ' αὖτως. ἀμπελον δὲ ποῖαν δαυμασόμεθα; τὴν τοῖς φύλλοις κομῶσαν καὶ τοῖς κλήμασι, ἢ τὴν τῶν καρπῶν βριθομένην; ποῖαν δὲ ἀρετὴν ἐλάμας εἶναι φαμέν, ὅταν μεγάλας ἔχη τοὺς κλάδους, καὶ πολλὴν τὴν ἀπὸ τῶν φύλλων κόμην, ἢν ὅταν τὸν οἰκίστον καρπὸν δαψίλην καὶ πανταχῶς διεσπαρμένον ἐμφάνῃ; ὅσκι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἀνδρῶπιον ποιῶμεν; διευκρινῆς

σωμὴ τὴν ἀρετὴν τῶ ἀνδρῶπιον, καὶ βλάβη εἶναι ἐκείνου νομισώμεν μόνον, τὴν αὐτὴν λομανομένην. τί οὐν ἔστιν ἀρετὴ ἀνδρῶπιον; οὐ χρηματικά, ἢ να πονίαν δέισις, οὐδ' ὑγιεία σώματος, ἢ να φοβήσις νόσου. οὐδ' ἢ τῶν πολλῶν ὑπόληψις, ἢ να ὑπὸς δόξαν πονηροῦ, οὐδ' τὸ ζῆν ἀπλῶς, καὶ ἐκείν, ἢ να φοβήσις ἐν γένησι, ὁ δαίνατος, οὐδ' ἢ εὐθεσία, ἢ να δαλείαν φύγης, ἀλλὰ τ' ἀληθῶν δογματῶν ἀκρίβεια, καὶ ἢ κατὰ τὸν βίον ὀρθότης.

Quid ergo est virtus equi? nunquid auream habere frænum, & huiuscemodi cingula, stragulorum vincula ex sericis filis contexta, tapetes variatos, auroque intertextos, phaleras gemmis distinctas, comas aureis funiculis complicatas: an verò cursu esse velocem, cruribus benè firmis numerosè incedere, & vngulas habere generoso equo dignas, robore præditum esse, longis itineribus, ac bellis idoneo, posse & in acie magno animo, & in fuga equitem incolamem conseruare? an non perspicuum est, his, non illis equi virtutem contineri? Asinorum verò, & mulorum, quam virtutem esse dices? an non posse onera commodè gestare, itinera facile conficere, habere pedes, qui firmitate saxa imitentur? Num ea, quibus extrinsecus circumdati sunt, aliquid ad virtutem ipsorum proprium conferre dicemus? nequaquam. Vincam deinde quam admirabimur? folijs comatam, & palmitibus an fructu onustam? Quam etiam oliuæ virtutem esse dicimus? cum magnos habet ramos, & multam foliorum comam? an cum suum fructum vberem, & in omnes partes dispersum ostendat? Sic igitur etiam in hominibus facimus: discernamus virtutem hominis, idque solum damnum existimemus, quod illam violent. Quid igitur est virtus hominis? non pecunia, ut paupertatem metuas: nec sanitas corporis, ut timeas morbum: non multitudinis opinio, ut suspectam habeas existimationem malam, nec vita per se sola sine accensione, certoque proposito sine, ut mors tibi formidabilis existat: nec libertas, ut seruitutem fugiat, sed veræ doctrinæ diligens studium, & vitæ honestas.

Ff A M.